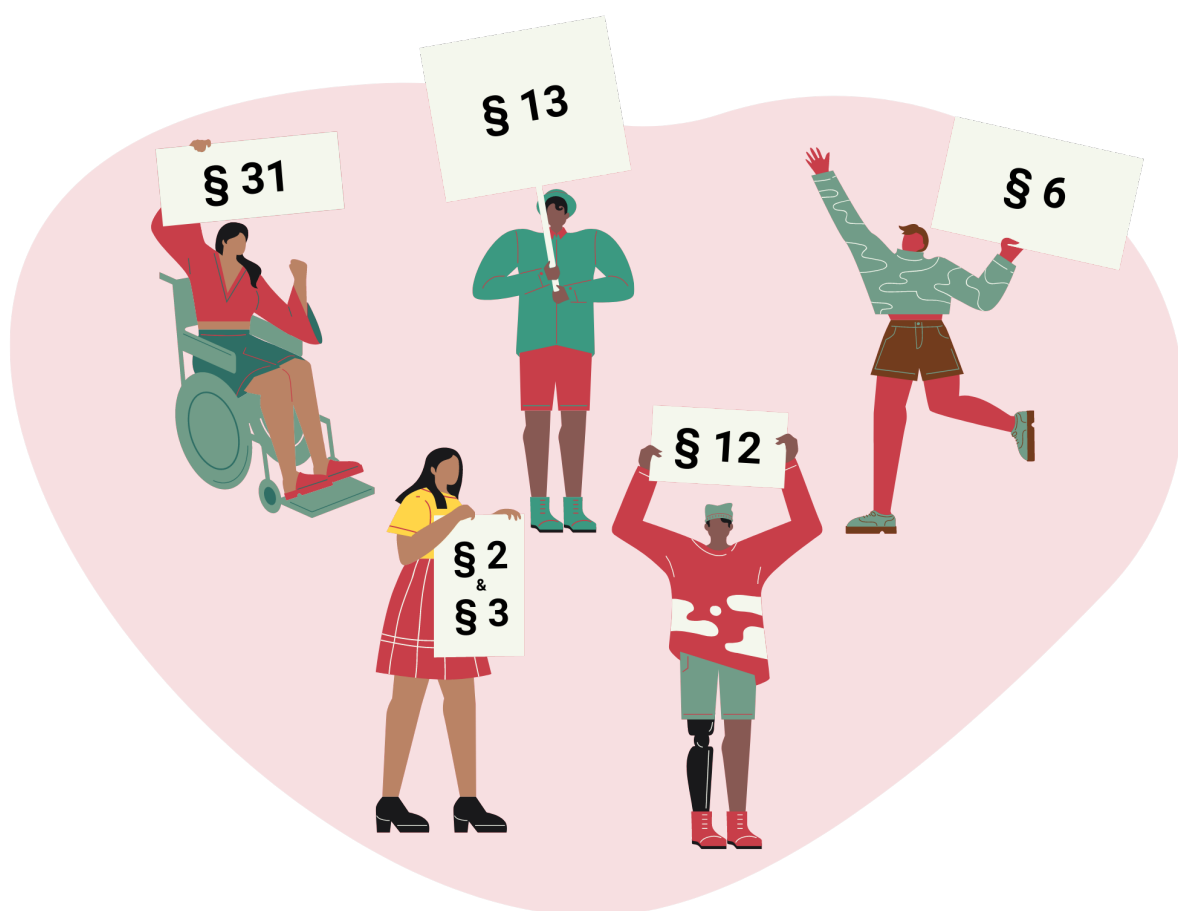

FN:s barnkonvention

- från ord till handling med KEKS

KEKS

Inledning

Barnkonventionen blev svensk lag 2020. Vad detta kommer att innebära för barns och ungas ställning i samhället är dock ännu osäkert och risken finns att det i många sammanhang mest stannar vid vackra ord och utfästelser. Inom skola och socialtjänst med sina lagreglerade verksamheter kan det ibland, och av förklarliga skäl, vara svårt att ha den flexibilitet som krävs för att anpassa verksamheten efter varje barns individuella förutsättningar och behov. Istället blir "barnet" i "barnets bästa" lätt ett abstrakt, genomsnittligt, barn som många kan ha svårt att identifiera sig med. De upplever därmed inte heller att de bemöts i enlighet med de krav som konventionen de facto ställer.

En modern öppen fritids- och ungdomsverksamhet¹, såsom den kommer till uttryck inom till exempel KEKS, har dock unika möjligheter att säkerställa att barns och ungdomars rättigheter enligt konventionen blir, och upplevs som, mer än tomma ord. Till grund för denna möjlighet ligger de principer som verksamheten bygger på och de, till dessa kopplade, tydliga riktlinjerna för vad som krävs för att dessa principer också ska få genomslag i den vardagliga verksamheten. Dessa grundläggande principer och riktlinjer finns fastslagna i the European Charter on Local Youth Work, som i sin tur bygger på centrala policydokument från både EU och Europarådet.

I chartern slås det bland annat fast att verksamheten ska "skapas, organiseras, planeras, förberedas, utföras och utvärderas tillsammans med eller av unga". I den öppna ungdomsverksamheten är unga alltså med från början och den anpassa löpande till deras förutsättningar och behov. Det är denna utgångspunkt och inbyggda flexibilitet² som gör den

---

¹ En bra sammanfattning av vad begreppet öppen ungdomsverksamhet står för och innebär ges i en av Europarådets Congress of Local and Regional Authorities nyligen, februari 2021, antagen resolution om ungdomsarbete, youth work. Man konstaterar att: "To sum up, youth work consists in young people taking part in a common process of creating, organising, planning, preparing, carrying out and evaluating activities that are based on and respond to their self-perceived needs, interests, ideas, experiences and goals which will, through both informal and non-formal learning, develop knowledge, skills, attitudes and values that, in turn, will strengthen their self-determination and help them to be active citizens and gain autonomy, i.e. will contribute to their personal and social development. The guiding principle in this endeavour is that policies should be rights-based and need-based, inclusive and centred on young people, their needs, interests and abilities."

² I samma resolution fastslås också att: "... governance cannot be efficiently done through the mere setting up of strict rules and regulations regarding, for example, the opening hours of youth centres or when youth workers must work and where. This would kill both the flexibility and the creativity needed to provide quality youth work."

öppna fritids- och ungdomsverksamheten till en unik aktör i förverkligandet av barnkonventionen, som tar den från ord till handling.

KEKS gemensamma mål för den öppna ungdomsverksamheten ligger helt i linje med dessa europeiska principer och det system och de rutiner vi byggt upp för att kvalitetssäkra verksamheten överensstämmer väl med uppsatta riktlinjer. De säkerställer därmed att verksamheten kan drivas i enlighet med konventionens intentioner och därigenom stärka barns och ungas tillgång till sina rättigheter, såväl inom den öppna ungdomsverksamheten som i samhället i stort.

Barnkonventionen syftar till att säkerställa att varje barn ses och bemöts som en fullvärdig individ och samhällsmedborgare. Det är samtidigt viktigt att konstatera att man bara kan bli "samhällsmedborgare" genom att agera i ett kollektiv och att barnkonventionen därför inte får ses enbart ur ett snävt individperspektiv och/eller enbart fokusera på relationen mellan barnet och vuxensamhället. Barn och unga behöver andra barn och unga för att kunna fungera fullt ut som både individer och samhällsmedborgare. Samtidigt, och lika viktigt, så behöver samhället barn och unga. Som det står i inledningen till chartern;

"Ett demokratiskt samhälle behöver unga människors röster och aktiva deltagande. För att kunna ta denna roll behöver unga en plats där de kan sätta sin egen agenda. En plats där de, tillsammans med andra unga, kan undersöka, uttrycka och utveckla sina intressen och förmågor, såväl som sina idéer för framtiden. En plats där de kan få stimulans och stöd att vidareutveckla de kunskaper, färdigheter, attityder och värderingar de behöver för att kunna nå sin fulla potential som individer och samhällsmedborgare. Denna plats är den öppna fritids- och ungdomsverksamheten, en plats där unga är och alltid måste vara dess främsta intressenter."

Även ur detta perspektiv har den öppna fritids- och ungdomsverksamheten alltså en viktig funktion att fylla när barnkonventionen ska förverkligas.

Ni hittar de europeiska principerna och riktlinjerna samt KEKS gemensamma mål i slutet på denna skrift. I det följande kommer vi istället att fokusera på några av de mest centrala artiklarna i barnkonventionen och vilka principer, riktlinjer och mål som vi kopplar till dessa och som gör att vi törs säga att vi i KEKS aktivt bidrar till att stärka barns och ungas rättigheter och därigenom aktivt bidrar till att barnkonventionen blir verklighet.

Barnkonventionen, Chartern och KEKS

För varje artikel redovisas nedan de grundläggande europeiska principer och riktlinjer som denna svarar mot samt vilka gemensamma mål vi satta inom KEKS.

För att dessa mål skall vara styrande och möjliga att följa upp är de alla mätbara. Detta svarar samtidigt mot två av charterns absolut viktigaste riktlinjer, nämligen att målen måste bygga på "tydliga och mätbara kvalitativa och kvantitativa indikatorer för vad som ska uppnås gällande ungas delaktighet, inflytande och lärande" och att verksamheten sedan måste ha "ett tydligt och heltäckande system för dokumentation och uppföljning av utfall, förutsättningar och arbetsprocesser i relation till mätbara indikatorer och mål".

Vikten av en kunskapsbaserad verksamhet lyfts även av Europarådets Congress of Local and Regional Authorities, som konstaterar att lokala myndigheters beslut måste bygga på "relevant and updated information and knowledge" och att "such information gathering requires the development of relevant, clear and measurable aims and indicators, ...".

KEKS gemensamma mål och vårt web-baserade system för dokumentation och uppföljning, The Logbook, svarar väl mot dessa krav. Systemet används idag i flera europeiska länder och innehåller dels verktyg för daglig statistikföring och enkäter till unga, dels en rapportgenerator för såväl löpande som årliga sammanställningar av statistik och resultat i relation till mål³.

Det är samtidigt viktigt att notera att många av såväl artiklarna som principerna hänger samman och dessutom ofta delvis överlappar varandra. Såväl konventionen som de europeiska principerna och riktlinjerna måste därför ses och hanteras som en helhet där de olika delarna kompletterar och stödjer varandra. Detta, såväl som KEKS syn på verksamheten, speglas tydligt i den europeiska princip som säger att den öppna fritids- och ungdomsverksamheten ska "ha ett helhetsperspektiv på unga och möta dem där de är, som kapabla individer och primära resurser i sina egna liv och för samhället som helhet."

---

³ Där inte annat anges följs i denna skrift redovisade mål upp via KEKS projekt-/gruppenkät och KEKS årliga mötesplatsenkät. Båda dessa enkäter innehåller frågor kring på vilket sätt unga deltar i verksamheten, hur de upplever densamma samt ett antal bakgrundsfrågor. På detta sätt kan vi se hur olika grupper av unga, till exempel killar respektive tjejer, upplever verksamheten och om det finns skillnader som bör åtgärdas. Utöver enkäter följs verksamheten upp via daglig statistikföring av bland annat antalet deltagare och antalet unga som producerar verksamhet uppdelat på kön. För en närmare presentation av våra enkäter, vilken statistik som förs och vårt web-baserade system för dokumentation och uppföljning, The Logbook, besök oss på www.keks.se

§ 2. Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.

Den öppna fritids- och ungdomsverksamheten ska:

- "vara aktivt inkluderande och erbjuda lika möjligheter till alla unga."
- "agera inom ramen för ett tydligt etiskt ramverk baserat på ovanstående grundläggande principer, FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN:s barnkonvention och Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter."

KEKS mål:

- Verksamhetens skall nå ett representativt urval av unga i målgruppsålder.
- Verksamheten skall nå minst 40 % av det underrepresenterade könet.
- Index Trygghet och bemötande 90 %

Kommentar:

Genom vår uppföljning kan vi se vilka grupper av unga vi når, hur dessa upplever trygghet och bemötande och om det förekommer någon form av diskriminering. Icke-diskriminering är en nödvändig men samtidigt icke tillräcklig förutsättning för en kvalitativ öppen fritids- och ungdomsverksamhet. KEKS arbetar därför även aktivt med att säkerställa ett normkritiskt förhållningssätt bland personalen och ett aktivt uppsökande arbete bland de ungdomsgrupper som av olika skäl inte naturligt upplever verksamheten som sin.

§ 3. Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Den öppna fritids- och ungdomsverksamheten ska:

- "bygga på och svara mot ungas självupplevda behov, intressen, idéer och erfarenheter"
- "utformas i dialog mellan alla relevanta aktörer"
- göra "regelbundna kartläggningar av lokala förhållanden och behov"

KEKS mål:

- Index delaktighet, inflytande och ansvarstagande i öppen verksamhet 50 %.
- Index delaktighet i gruppverksamhet 75 %.

Kommentar:

KEKS genomför även skolenkäten "Vad är bra fritid för dig?" där vi kartlägger lokala behov genom att ställa frågor till alla unga i målgrupp kring hur de ser på befintligt utbud och hur de skulle vilja ha det i framtiden avseende såväl form som innehåll. Enkätrapporten "Vad är bra fritid för dig" för 2019 finns att ladda ner på [keks.se](https://www.keks.se).

Kommentar:

Barnets bästa förutsätter inte bara att man har ett barnperspektiv utan även att man har barnets eget perspektiv. Genom att på ett strukturerat sätt ta med unga i

planering, genomförande och utvärderingen av verksamheten säkerställer vi att "barnets bästa" definieras av de unga själva och att verksamheten utvecklas utifrån deras behov, intressen, idéer och erfarenheter.

§ 6. Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.

Den öppna fritids- och ungdomsverksamheten ska:

- "bidra till ungas personliga och sociala utveckling genom icke-formellt och informellt lärande."
- "drivas av viljan att stödja unga i deras personliga och sociala utveckling."
- "formulera, tillsammans med unga, lärandemål som dessa upplever som relevanta för sin personliga och sociala utveckling"
- "dokumentera och synliggöra utfallet av ungas icke-formella och informella lärande"

KEKS mål:

- Index lärande i gruppverksamhet 85 %.

Kommentar:

KEKS har ett tydligt 'lärperspektiv' på verksamheten och ser denna som en del av lärsektorn. Genom grupp-/projektenkäten följer vi upp vilka förmågor och färdigheter unga tillägnar sig genom att delta i verksamheten. Detta kopplar också på ett tydligt sätt till barnkonventionens § 29 där det konstateras att " Barnets utbildning ska syfta till att utveckla barnets fulla möjligheter i fråga om personlighet, anlag och fysisk och psykisk förmåga".

§ 12. Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

Den öppna fritids- och ungdomsverksamheten ska:

- "skapas, organiseras, planeras, förberedas, utföras och utvärderas tillsammans med eller av unga."
- "se behovet av och söka sätt att engagera unga i alla steg i den öppna ungdomsverksamhetens arbetsprocess."

KEKS mål:

- Index delaktighet, inflytande och ansvarstagande i öppen verksamhet 50 %.
- Index delaktighet i gruppverksamhet 75 %.

Kommentar:

Barnets rätt att höras kombineras i den öppna ungdomsverksamheten inte bara med vuxnas skyldighet att de facto efterhöra barns och ungas mening utan också med skyldigheten att stödja dem i att driva sina idéer och åsikter. Det är detta som gör delaktighet till en grundläggande förutsättning för en kvalitativ öppen ungdomsverksamhet och därmed förverkligandet av barnkonventionens intentioner.

§ 13. Barn har rätt till yttrandefrihet; att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter, med respekt för andra personers rättigheter.

Den öppna fritids- och ungdomsverksamheten ska:

- "sträva efter att stärka ungas människors självbestämmande, autonomi och tillgång till sina rättigheter."
- "stimulera och stödja unga människor att vara aktiva samhällsmedborgare och utöva inflytande i samhället, inklusive att ta del i politiskt beslutsfattande."⁴
- "se behovet av och söka sätt att stödja unga människors självorganisering."

KEKS mål:

- Andel som varit med och tagit beslut rörande verksamheten (del av index inflytande).
- Andel unga som upplever att det är de som styr verksamheten (del av index delaktighet).

Kommentar:

Vi vet alla att barnets rätt att uttrycka sig på många håll leder till frustration då de upplever sig tala för döva öron. I den öppna ungdomsverksamheten kombineras barnets rätt med vuxnas skyldighet inte bara att lyssna utan också att ge tydliga svar och, inom uppdragets ram, låta de ungas åsikter och idéer vara det som styr.

§ 31. Barn har rätt till lek, vila och fritid.

Kommentar:

KEKS övergripande mål är att bidra till utvecklingen av den öppna fritids- och ungdomsverksamheten. För oss är rätten till fritid en självklarhet, men inte bara vilken fritid som helst. Vi menar att den öppna fritidsverksamheten ska bedrivas som en lärprocess baserad på delaktighet, vilket innebär att ta tillvara ungas erfarenheter, kunskaper, färdigheter och intressen på ett sådant sätt att det väcker deras vilja till engagemang och ansvarstagande. Det är detta vi menar när vi talar om 'meningsfull fritid'.

---

⁴ I resolutionen från Europarådets Kongress konstateras att lokala myndigheter behöver säkerställa att det finns "clear and well-known structures and processes for young citizens to influence the decision-making process."

Sammanfattning och slutord

I barnkonventionens § 42 står att varje stat ska göra konventionens bestämmelser och principer allmänt kända bland såväl vuxna som barn. Vad "kända" innebär i praktiken kan naturligtvis variera, men blotta kännedomen räcker inte för att konventionens artiklar och intentioner skall omsättas i konkret verksamhet.

Vi har därför i denna skrift sökt att synliggöra sambanden mellan Barnkonventionen, the European Charter on Local Youth Work och KEKS mål och idéer kring verksamheten. Målet har varit att skapa en förståelse för vilka krav konventionen ställer på en verksamhet som riktar sig specifikt till unga och på vilket sätt vi i KEKS kan leva upp till dessa.

Detta innebär dock inte att vi tror att vi är färdiga eller att alla KEKS medlemsverksamheter till fullo lever upp till vare sig Barnkonventionen, de europeiska principerna eller KEKS egna mål. Mycket återstår fortfarande att göra för att alla unga, oavsett vilka de är och var de befinner sig, skall ha tillgång till en kvalitativ öppen ungdomsverksamhet.

För att vi skall nå dit krävs att fler kommuner tar sitt ansvar och arbetar med att aktivt, och utifrån chartern⁵, utveckla sin verksamhet. Det är inte för än man på ett tydligt sätt kan visa att man lever upp till dess grundläggande principer och riktlinjer som man med kraft kan hävda att man lever upp till barnkonventionens krav och intentioner.

---

5 För den som vill arbeta med att utveckla verksamheten utifrån chartern finns ett omfattande stödmaterial med både filmer, foldrar och diskussionsfrågor. Du hittar materialet på www.eglsverige.eu

Europeiska principer och riktlinjer för lokal öppen fritids- och ungdomsverksamhet

A European Charter on Local Youth Work

Inledning

Ett demokratiskt samhälle behöver unga människors röster och aktiva deltagande. För att kunna ta denna roll behöver unga en plats där de kan sätta sin egen agenda. En plats där de, tillsammans med andra unga, kan undersöka, uttrycka och utveckla sina intressen och förmågor, såväl som sina idéer för framtiden. En plats där de kan få stimulans och stöd att vidareutveckla de kunskaper, färdigheter, attityder och värderingar de behöver för att kunna nå sin fulla potential som individer och samhällsmedborgare. Denna plats är den öppna fritids- och ungdomsverksamheten, en plats där unga⁶ är och alltid måste vara dess främsta intressenter.

Den öppna fritids- och ungdomsverksamheten är därmed en lärandeprocess, inte bara för unga utan också för samhället i sig. Det är en investering som alla tjänar på. För ett samhälle som eftersträvar inkludering och social sammanhållning så har den öppna fritids- och ungdomsverksamheten en viktig roll att spela.

Den öppna fritids- och ungdomsverksamhetens övergripande mål har formulerats i många viktiga politiska dokument från både EU och Europarådet. Dessa principer och riktlinjer är emellertid inget politiskt dokument. Istället omformar dessa principer och riktlinjer dessa dokument till konkreta riktlinjer rörande vad som behövs för att etablera och upprätthålla kvalitet i den lokala öppna fritids- och ungdomsverksamheten.

Idéen om ett dokument lanserades första gången under 2nd Youth Work Convention (andra konventet om ungdomsarbete), som hölls i Bryssel 2015. I deklARATIONEN konstaterades att

”konventet efterfrågar en större medvetenhet om det lokala ansvaret och en överenskommelse med lokala och regionala myndigheter kring ett europeiskt dokument om lokalt ungdomsarbete”.

---

⁶ Unga människor är emellertid inte en homogen grupp. De har olika bakgrund, intressen och idéer, de kan vara organiserade eller inte och de kommer att ha olika behov utifrån dessa och andra olikheter.

Drivkraften var att skapa en gemensam grund för öppen fritids- och ungdomsverksamhet.

Utifrån deklARATIONEN lanserades det strategiska Erasmus+-samarbetet Europe Goes Local av 22 nationella kontor för Erasmus+ ungdomsdel, tillsammans med sina samarbetspartners InterCity Youth-nätverket, POYWE-nätverket, European Youth Forum och partnerskapet mellan EU och Europarådet. Detta dokument är ett av projektets huvudsakliga resultat. Den har utvecklats genom en konsultationsprocess som har ägt rum inom hela Europa och engagerat ett brett spektrum av intressenter på alla nivåer, inklusive myndigheter, kommuner, icke-statliga organisationer, ungdomsorganisationer, ungdomsråd, paraplyorganisationer och många fler. Den är därmed skapad och ägd av den europeiska ungdomsarbetsgemenskapen och angår alla, från politiker till ungdomsarbetare och unga, som är engagerade i den öppna fritids- och ungdomsverksamheten och vill förbättra denna.

Syftet med dessa principer och riktlinjer är att bidra till att vidareutveckla den lokala öppna fritids- och ungdomsverksamheten. Den gör detta genom att ange vilka principer som bör vägleda verksamheten och hur olika aspekter av den bör utformas för att möta dessa principer.

Detta dokument utgör alltså en gemensam europeisk plattform för den nödvändiga dialogen om öppen fritids- och ungdomsverksamhet. Den är ett verktyg som fungerar som en checklista som intressenter kan samlas kring för att diskutera vilka åtgärder som eventuellt kan behövas för den fortsatta utvecklingen av den öppna fritids- och ungdomsverksamheten samt säkerställa att inga aspekter eller perspektiv förbises och att genomförandet av öppen fritids- och ungdomsverksamhet sker på bästa och mest effektiva sätt. Detta dokument ska därför betraktas som en helhet och de olika punkterna är inte listade i prioritetsordning utan i logisk ordning.

Den öppna fritids- och ungdomsverksamheten karakteriseras dock av sin rika mångfald, inte bara avseende dess praktik utan också i hur den organiseras, styrs och finansieras. Även om den stora majoriteten av ungdomsarbetet utgår från och sker på lokal nivå så har olika aktörer, på olika nivåer, ansvar för de olika frågor som är listade i detta dokument. Ingen av dem kan själva uppfylla alla dess krav, ingen av dem kan avsäga sig ansvar.

I syfte att stödja diskussionen kring hur detta dokument kan tillämpas på olika lokala förhållanden kommer den att åtföljas av en interaktiv digital verktygslåda som erbjuder olika

perspektiv, förklaringar, referensdokument och exempel på god praxis relaterad till de olika avsnitten och punkterna.

Den öppna fritids- och ungdomsverksamheten är värdebaserad och dess grundläggande principer är att den ska:

1. Bygga på frivilligt deltagande – på att unga människor är aktiva i den öppna ungdomsverksamheten utifrån egen vilja och motivation;
2. Bygga på och svara mot ungas självupplevda behov, intressen, idéer och erfarenheter, och på så sätt ge mervärde och/eller glädje i livet;
3. Skapas, organiseras, planeras, förberedas, utföras och utvärderas tillsammans med eller av unga;
4. Bidra till ungas personliga och sociala utveckling genom icke-formellt och informellt lärande;
5. Sträva efter att stärka ungas människors självbestämmande, autonomi och tillgång till sina rättigheter;
6. Ha ett helhetsperspektiv på unga och möta dem där de är, som kapabla individer och primära resurser i sina egna liv och för samhället som helhet;
7. Främja kritiskt tänkande och kreativitet såväl som mänskliga rättigheter, demokratiska värden och aktivt medborgarskap;
8. Vara aktivt inkluderande och erbjuda lika möjligheter till alla unga.

Den öppna fritids- och ungdomsverksamhetens behov vägledas av en policy för öppen fritids- och ungdomsverksamhet som:

1. Är utvecklad
  - ⇒ inom ramen för och i överensstämmelse med ovanstående grundläggande principer;
  - ⇒ i samverkan mellan alla relevanta intressenter, inklusive unga, där dessa har klara roller och mandat och är engagerade i alla stadier av processen;
  - ⇒ baserat på relevant och uppdaterad kunskap om ungas behov, rättigheter och intressen, såväl som på ny forskning och de olika

former av och metoder för öppen ungdomsverksamhet som kan användas för att nå syften och mål;

2. Bygger på tydliga och mätbara kvalitativa och kvantitativa indikatorer för vad som ska uppnås gällande ungas delaktighet, inflytande och lärande;
3. Tilldelar, i relation till målen, ändamålsenliga resurser;
4. Innehåller tydliga och politiskt erkända syften och mål på lokal nivå, samtidigt som lokala civilsamhällesorganisationers autonomi respekteras;
5. Är tydligt kopplad och positionerad till en bredare ungdomspolicy på alla nivåer, från lokal till europeisk.

Den lokala öppna fritids- och ungdomsverksamhetens organisation och praktik ska:

1. Utformas i dialog mellan alla relevanta aktörer;
2. Omvandla syften och mål till enhetliga strategier och planer;
3. Definiera och etablera de förutsättningar och arbetsprocesser som behövs för att bedriva en kvalitativ öppen fritids- och ungdomsverksamhet;
4. Kontinuerligt utbyta information avseende planer och aktiviteter med andra lokala, nationella och europeiska aktörer inom ungdomsområdet samt aktivt engagera sig i tvär- och intrasektoriell samverkan;
5. Ge unga råd samt tillgång till ett brett spektrum av anpassad information avseende deras rättigheter såväl som avseende deras möjligheter att ta del av olika typer av lokala, nationella och internationella aktiviteter;
6. Stimulera och stödja unga människor:
  - ⇒ att mötas över alla sorters barriärer och gränser i syfte att umgås, utbyta erfarenheter och idéer, organisera sig, lära från varandra och agera;
  - ⇒ att vara aktiva samhällsmedborgare och utöva inflytande i samhället, inklusive att ta del i politiskt beslutsfattande;
  - ⇒ att vara öppna mot världen och aktivt engagera sig i regional, nationell, europeisk och internationell mobilitet och samverkan;

7. Formulera, tillsammans med unga, lärandemål som dessa upplever som relevanta för sin personliga och sociala utveckling;
8. Dokumentera och synliggöra utfallet av ungas icke-formella och informella lärande, dvs. de kunskaper, färdigheter, attityder och värderingar de införskaffat genom den öppna fritids- och ungdomsverksamheten samt att stödja valideringen av uppnådda kompetenser;
9. Förse ungdomsarbetare med information, utbildning, träning och stöd som är relevant och anpassad till lokala behov samt stimulera och stödja kontinuerlig kompetensutveckling.

Ungdomsarbetare måste:

1. Agera inom ramen för ett tydligt etiskt ramverk baserat på ovanstående grundläggande principer, FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN:s barnkonvention och Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter;
2. Drivas av viljan att stödja unga i deras personliga och sociala utveckling;
3. Skapa en möjliggörande och förtroendefull omgivning som är aktivt inkluderande, stärkande och socialt engagerande, kreativ och säker, rolig och seriös, lekfull och planerad;
4. Se behovet av och söka sätt
  - ⇒ att engagera unga i alla steg i den öppna ungdomsverksamhetens arbetsprocess;
  - ⇒ att stödja unga människors självorganisering;
5. Ha de kompetenser, det vill säga de kunskaper, färdigheter, attityder och värderingar som är nödvändiga för att genomföra öppen fritids- och ungdomsverksamhet i enlighet med de principer och åtgärder som beskrivs i detta dokument;
6. Se den öppna ungdomsverksamheten som en process för ömsesidigt lärande samt att se behovet av konstant kompetensutveckling;
7. Vara medvetna om och kunna formulera ungdomsarbetarens roll och uppdrag och inte ägna sig åt mål och aktiviteter som faller utanför ramen för de grundläggande principerna;

8. Kontinuerligt och kritiskt reflektera kring hur det egna agerandet, såväl som lokala mål, metoder och sätt att organisera aktiviteter stämmer överens med de grundläggande principerna.

Kvalitetsutvecklingen av den lokala öppna fritids- och ungdomsverksamheten behöver:

1. Ett tydligt och heltäckande system för dokumentation och uppföljning av utfall, förutsättningar och arbetsprocesser i relation till mätbara indikatorer och mål;
2. Regelbundna och aktuella kartläggningar av lokala förhållanden och behov;
3. Tydliga rutiner för kontinuerlig analys av och reflektion kring utfall i relation till förutsättningar, arbetsprocesser och aktiviteter, samt behovet av fortsatt utveckling;
4. Tydliga rutiner för kontinuerliga uppdateringar rörande nationell och internationell forskning, trender och metoder inom sektorn ungdom och öppen ungdomsverksamhet;
5. Gemensamma ansträngningar av alla intressenter när det gäller att samarbeta runt kvalitetsutveckling och införande av innovationer;
6. Kontinuerlig kompetensutveckling av ungdomsarbetare baserad på ett tydligt kompetensramverk i kombination med en analys av lokala utfall, behov, styrkor och svagheter.

KEKS gemensamma mål

KEKS styrgrupp beslutade 2013 om nedanstående gemensamma mål. Dessa lyfter fram verksamhetens centrala värden och anger vilka nivåer som verksamheterna bör sträva efter beträffande dessa.

Det är viktigt att påpeka att detta är, i vissa fall tuffa, mål och inte en beskrivning av nuvarande verksamhet. De är satta utifrån vad styrgruppen anser vara de kvalitetskrav som såväl samhället i stort som våra ungdomar bör ställa på en god öppen ungdomsverksamhet. De som når samtliga dessa mål har å andra sidan all anledning att vara stolta över sin verksamhet!

Syftet med målen är att:

- Skapa en tydlig och väl avgränsad målbild.
- Underlätta arbetet med att sätta delmål.
- Underlätta styrning.
- Skapa ett tydligare underlag för prioriteringar.

Bakgrund

KEKS årliga resultatsammanställning⁷ innehåller en mängd siffror rörande såväl ungdomars upplevelser av verksamheten som vilka den når och dess kostnader. Det är dock lätt hänt att man i ett så digert material "inte ser skogen för alla träd" och det kan ibland också vara frestande att fokusera på de sidor av verksamheten där man redan är relativt framgångsrik och förbise dem som man upplever som svårare att ta tag i.

KEKS gemensamma mål lyfter fram och fokusera på de resultat som speglar själva kärnan i vår verksamhet. De kunskaper vi, sedan 2005, kunnat dra från våra årliga mätningar visar också att de som lyckas med delaktighetsarbetet är de som når de sammantaget bästa resultaten.

---

⁷ KEKS redovisar i början av december varje år resultatsammanställningar för såväl ingående förvaltningar som enskilda mötesplatser. Dessa redovisningar baserar sig på fyra källor:

- Vår årliga mötesplatsenkät som genomförs vecka 41-43 på samtliga i KEKS ingående mötesplatser.
- Vår gruppenkät som genomförs i ungdomsgrupper som varit med och producerat verksamhet för sig själva och/eller andra.
- Statistik beträffande antal besök, antal verksamhetstimmar, antal producerande ungdomar etc. som förs i vårt digitala dokumentationssystem The Logbook.
- Kvantitativa nyckeltal beträffande antal verksamhetstimmar, kostnader etc. som redovisas på därför avsedd blankett.

Mål

Tre av målen rör inte själva verksamheten utan är satta för att säkerställa att de resultat vi presenterar är relevanta, trovärdiga och statistiskt tillförlitliga.

Dessa är:

- Antal svarande på mötesplatsenkäten: minst 30
- Genomsnitt besök per vecka⁸: minst 2,0
- Svarefrekvens: minst 70 %

De verksamhetsrelaterade målen är:

- **Max avvikelse från jämn könsfördelning: 10 %**
Detta innebär att det underrepresenterade könet måste utgöra minst 40 %. Resultatet hämtas från statistik över både öppen verksamhet och gruppverksamhet förd i The Logbook.
- **Index trygghet och bemötande: 90 %**
Indexet utgörs av en sammanvägning av nitton frågor i mötesplatsenkäten. 90 % innebär, lite förenklat, att en genomsnittlig svarande angett 4,5 på en 5-gradig skala.
- **Index inflytande och ansvarstagande: 50 %**
Indexet utgörs av en sammanvägning av sex frågor i KEKS mötesplatsenkät. Tre av frågorna rör upplevt stöd (skala 1-5, där bara de som svarat 4 eller 5 är medräknade) och tre rör faktiska förhållanden (Ja-/Nej-fråga).
- **Min andel producenter: 30 %**
Indexet beskriver hur stor andel av de ungdomar som regelbundet besöker verksamheten som har varit aktiva i att producera verksamhet för sig själva och/eller andra. Detta mäts genom statistik från The Logbook.
- **Min andel ungdomsproducerad verksamhetstid: 60 %**
Indexet beskriver hur stor del av den samlade verksamhetstiden som är producerad av ungdomar. Statistiken hämtas från The Logbook.
- **Index delaktighet: 75 %**
Indexet utgörs av en sammanvägning av femton frågor i KEKS gruppenkät. Sex av dessa rör på vilket sätt man varit delaktig, övriga rör hur man upplevt sin delaktighet.

---

⁸ Siffran hämtas från KEKS årliga mötesplatsenkät och anger hur ofta de svarande brukar besöka mötesplatsen. Minst 2,0 besök/vecka i genomsnitt innebär att en genomsnittlig svarande i sin bedömning av mötesplatsen faktiskt vet vad vederbörande talar om och inte bara är en tillfällig besökare.

- **Index lärande: 85 %**
Indexet utgörs av en sammanvägning av två frågor i KEKS gruppenkät. Dels om man upplevt att man lärt sig något genom att delta, dels om personalen pratat om detta lärande. Utöver detta ställs också en rad frågor om vad man lärt sig.
- **Genomsnitt enkätsvar: 4,3**
Siffran avser genomsnittssvar på KEKS mötesplatsenkät. De flesta frågorna är formulerade som påståenden där den som anger "instämmer inte alls" genererar en 1:a och den som anger "instämmer helt" genererar en 5:a.
- **Samlat relativt nyckeltal: 1,0**
Det samlade relativa nyckeltalet utgör en jämförelse mellan den enskilda verksamhetens samlade resultat och genomsnittet i KEKS. 1,0 visar att verksamheten ligger precis på genomsnittet, ett högre värde indikerar att man nått ett bättre resultat än genomsnittsverksamheten. Värdet baserar sig på de resultat man uppnått avseende de åtta good enough-målen samt det samlade resultatet för variabeln "resursutnyttjande och effektivitet" som består av kostnad/besök och kostnad/verksamhetstimme. Detta innebär att verksamhetens kvalitativa resultat sätts i direkt relation till dess kostnader.

Att arbeta med målen

Ett av syftena med dessa mål är att underlätta fastställandet av årsvisa delmål. Tanken är att dessa skall sättas i relation till de gemensamma målen och inte i relation till enskilda resultat i mätningen.

Tanken är även att det inte är för än verksamheten har nått samtliga dessa mål som man, eventuellt, ska höja ambitionen ytterligare. Detta gör att man tvingas fokusera på helheten och ta tag även i de delar av verksamheten som man av olika anledningar kan uppleva som svårarbetade. Det samlade relativa nyckeltalet, som väger kostnad i relation till kvalitet, ger också en tydlig indikation på hur den egna verksamheten ligger till i jämförelse med genomsnittet i KEKS.

Det är naturligtvis centralt att såväl målen i sig som arbetet med dem förankras i hela organisationen och hålls levande även mellan verksamhetsplaner och bokslut. Viktiga instrument för detta är de rapporter som löpande kan tas ut från The Logbook och resultaten från KEKS gruppenkäter. Dessa ger underlag för kontinuerlig uppföljning av och reflektion kring verksamheten.